

Esquema MANDÀLIC de l'Herменèutica de MIRCEA ELIADE

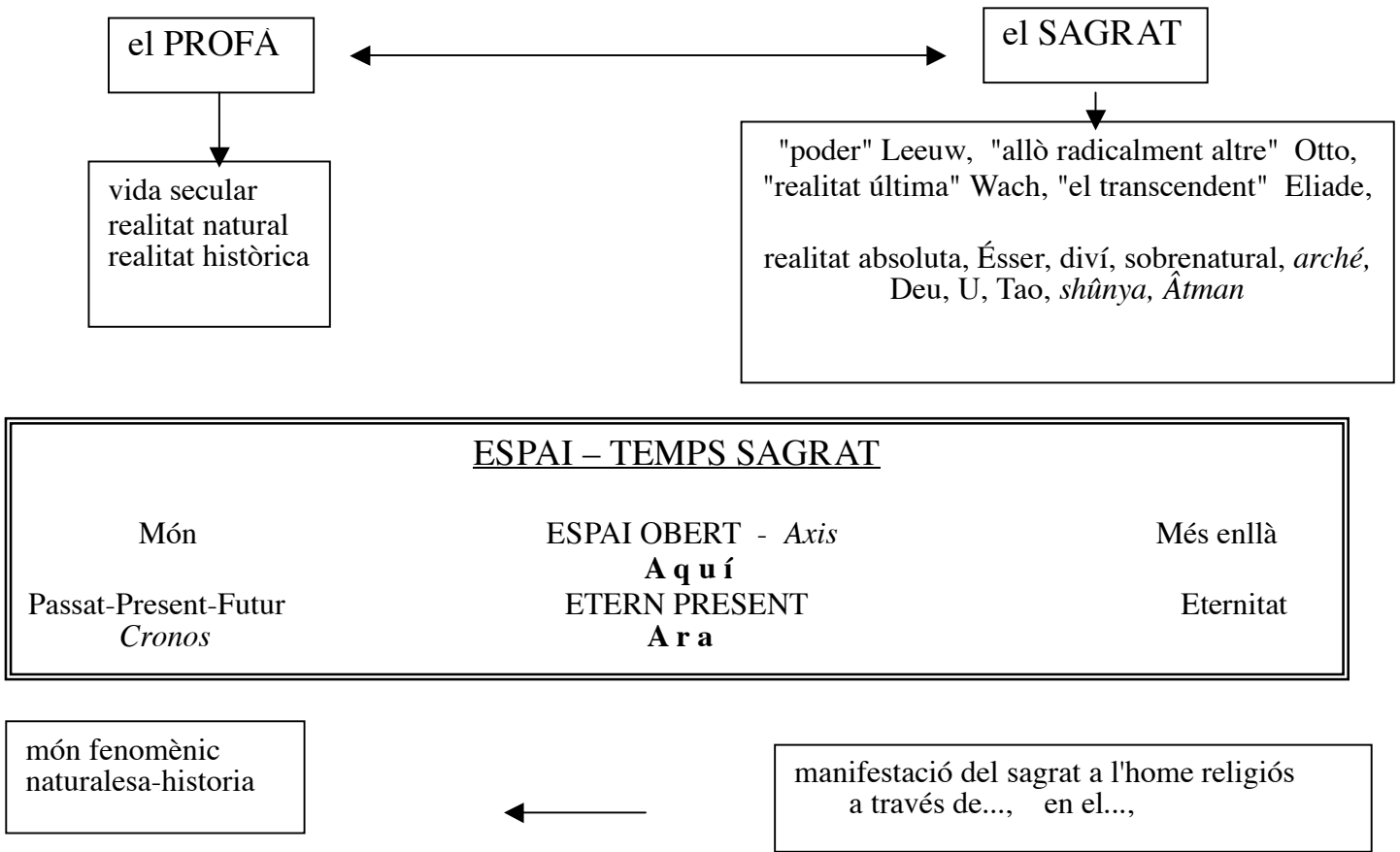
per Xavier Serra Narciso

La religió comença allí on hi ha una revelació total de la realitat: revelació, alhora del sagrat- d'allò que és per excel·lència, d'allò que no és ni il·lusori ni efímer- i de les relacions de l'home amb el sagrat, relacions multiformes, canviants, sovint ambivalents, però que sempre situen l'home al cor mateix de la realitat.

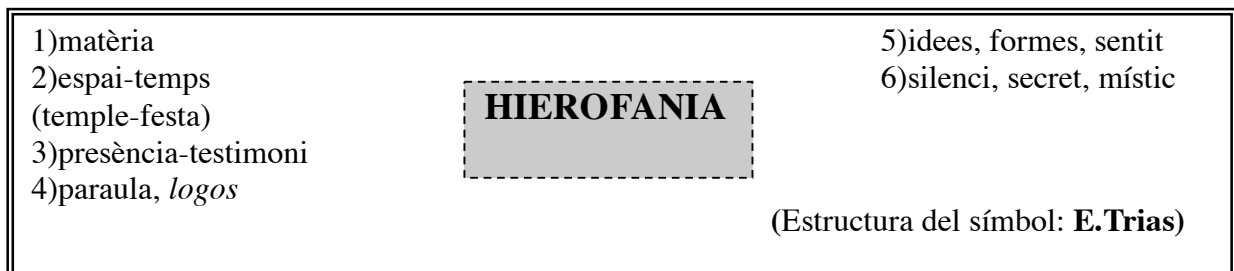
La religió presuposa l'experiència religiosa per part del homo religiosus

EXPERIÈNCIA RELIGIOSA
HOMO RELIGIOSUS

Mitjançant l'experiència del sagrat, la ment humana compregué la diferència entre allò que es revela a si mateix com a real, poderós, ric i significatiu i allò que no ho ja, com és, per exemple, el flux caòtic i perillós de les coses, llurs aparicions i desaparicions fortuïtes i sense sentit.

L'home té coneixement del sagrat per que aquest es manifesta, es mostra com quelcom de totalment diferent del profà. Per denominar l'acte d'aquesta manifestació del sagrat hem proposat el terme hierofania, que és còmode, ja que no implica cap precisió complementària: no expressa res més que allò que es troba implícit en el seu contingut etimològic, és a dir, que alguna cosa se'ns mostra. Podria dir-se que la història de les religions, de les més primitives a les més elaborades, està constituïda per una acumulació de hierofanies, per les manifestacions de les realitats sagrades.

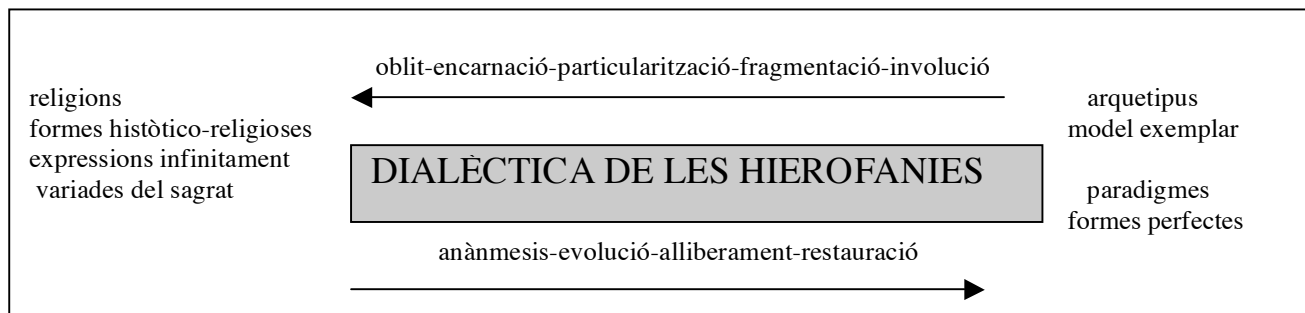
Les hierofanies, pel fet que manifesten el sagrat, canvien el règim ontològic dels objectes: una pedra, un arbre o una font, es converteixen en alguna cosa d'inestimable, de diferent als ulls dels qui participen d'aquesta experiència religiosa.

OCULTACIÓ ←→ paradoxa de la hierofania ←→ REVELACIÓ

Coincidència paradoxal del sagrat i del profà, del ser i del no-ser, de l'absolut i del relatiu, de l'eternitat i del devenir, es manifesta en tota hierofania...Tota hierofania mostra la coexistència de dues essències enfrontades: sagrat i profà, esperit i matèria, etern i no-etern...

Fet paradoxal -és a dir, intel·ligible- que el sagrat es manifesti, és limitat i deixi de ser absolut.

El gran misteri és el fet mateix que el sagrat es manifesti; doncs... al manifestar-se, el sagrat es limita i es fa història.

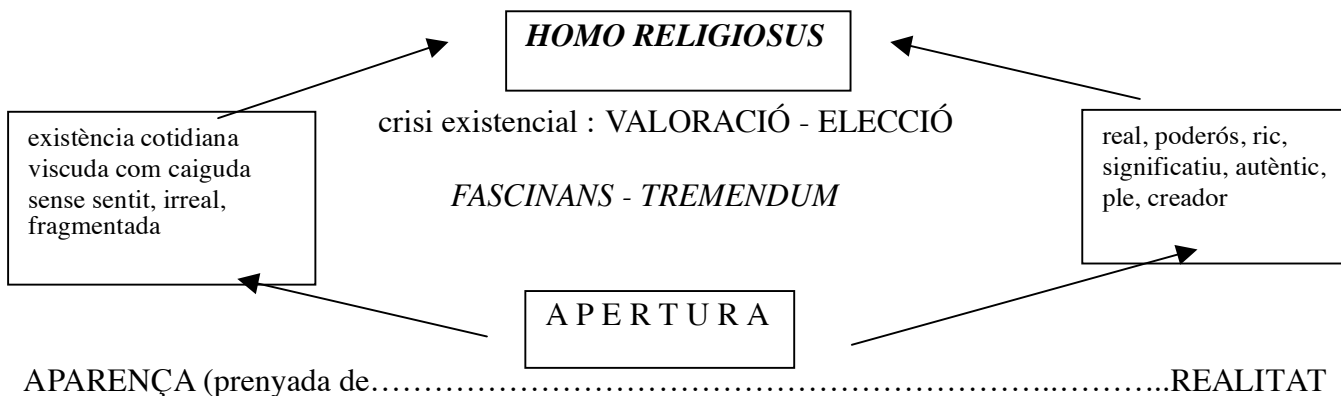

Aquesta evolució del sagrat vers una forma encarnada, és a dir, l'evolució que va de l'arquetipus a la seva manifestació concreta, té la seva contrapart dialèctica en la tendència de la forma encarnada i, per tant, de la nova realitat, a semblar-se al seu model arquetípic i universal

Un cop realitzada, feta història, la forma religiosa tendeix a alliberar-se dels seus condicionaments de temps i espai i fer-se universal, tornar al arquetipus.

EXPERIÈNCIES FONAMENTALS

Les formes històrico-religioses no són més que expressions, infinitament variades, d'algunes experiències religioses fonamentals.

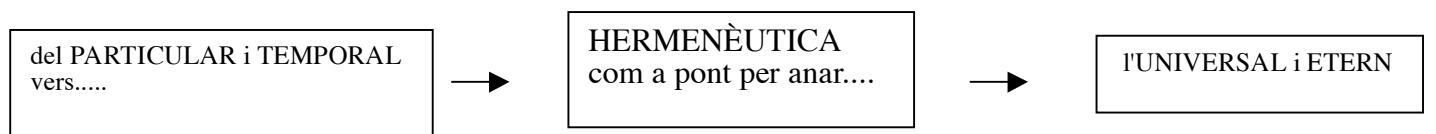
Pel sol fet de mostrar-se el sagrat s'amaga.

El simbolisme continua la dialèctica de la hierofania transformant els objectes en una altra cosa diferent del que semblen ser en l'experiència profana.

La història de les religions com a hermèutica és creadora: revela alguns valors que no són evidents a l'experiència immediata, el treball hermenèutic revela les significacions latents i l'esdevenir dels símbols.

En la mesura que hom comprèn un fet religiós (mite, ritual, símbol, figura divina, etc), hom canvia, hom es transforma.

DESXIFRAR - TROBAR LA CLAU

SIMBOLISME
ESTRUCTURA SIMBÒLICA UNIVERSAL
Lògica i funció del símbol: unifica, estructura,
i ens mostra la seva multivalència.

Nivells de
significació-revelació
(R.Panikkar-K.Wilber)

COSMOS
NATURESA
TEMPLES
IMATGES
RITUALS
PARAULES
LLIBRES

LOGOS/TEOLOGIES
RELIGIONS:
panontistes
panteistes
politeistes
monoteistes
ateas

MORFOLOGIA DEL SÍMBOL

El CEL: déus uranians, fundadors, creadors, bons i eterns; parella de les deesses; monoteïsmes; transcendència.
El SOL: règim diürn de l'esperit; herois solars; iniciacions.
La LLUNA: fertilitat; regeneració periòdica; mort - resurrecció, temps-destí, canvi, etern devenir rítmic.
Les AIGÜES: matriu de totes les virtualitats; regeneració; font de vida; diluvi, baptisme, animals acuàtics.
Les PEDRES: permanència, duresa, força; megalit, fertil; altar; meteorit; *Bet-El*; centre, *omphalos*.
La TERRA, la DONA, la FECUNDITAT: Cel-Terra, hierogàmia. *Tellus Mater*. Agricultura.
La VEGETACIÓ: pedra-arbre-altar; ARBRE còsmic, vida, home, *omphalos*, *axis-mundi*, resurrecció, coneixement.
L'AGRICULTURA: temps cíclic; dona-sexualitat, orgia; sacrificis; cultes funeraris.
L'ESPAI: centre del món, *axis-mundi*, muntanya; temple; ciutat; *mandala*; arquitectura celeste.
El TEMPS: periodicitat, repetició i etern present; festa; ritual.

PANONTISTA
Misticisme naturalesa
Xàman/Patànjali
IÒGUIC

DUALISTA
Misticisme teista
Moisés
SANT

MONISTA
Misticisme monista
Crist/Krisna/Buddha
SAVI

NO-DUAL
Advaita
Coincidentia Oppositorum

INCONSCIENT – CONSCIENT – TRANSCONSCIENT

SOMA
Kosmos

PSIQUE
Anthropos

PNÉUMA
Theos

(Panikkar)

L'estat transcendent o samadhi, és un estat paradoxal que es pot incloure amb les altres manifestacions de la coincidentia oppositorum. El iogui treballa a tots els nivells de la consciència i del subconscient per obrir-se camí vers el transcendent (el coneixement possessió d'un mateix, del purusa)... Descobriments, pel samadhi, de la no-dualitat inicial. Coneixement de l'unitat i de la beatitud. Retorn a l'origen, però amb la diferència que l'alliberat en vida recobra la situació originària enriquida amb les dimensions de la llibertat i de la transconsciència.